

Atlantikwal

De Atlantikwall (Nederlands: Atlantische wal) was een 2685 kilometer lange verdedigingslinie, die nazi-Duitsland tijdens de Tweede Wereldoorlog in de bezette gebieden heeft aangelegd ter voorkoming van een geallieerde invasie.

De Atlantikwall liep van het uiterste punt van Noorwegen, tot aan de grens met Zweden en stak dan over via Denemarken, een stukje Duitsland, de hele kust van Nederland, België en Frankrijk tot aan de grens met Spanje. De verdedigingslinie bestond uit bunkers, kanonnen en mijnevelden.

De Atlantikwall was dus geen aaneengesloten muur van verdedigingswerken zoals de naam suggereert. De verdedigingswerken waren geconcentreerd op strategische punten als riviermondingen, zoals bij Hoek van Holland en IJmuiden. Langs de tussenliggende kust werden op geruime afstand van elkaar verdedigingsposten gebouwd. Feitelijk was de Atlantikwall een aaneenschakeling van kustbatterijen, versperringen en ondersteuningsbunkers. Hij bestond niet alleen uit artillerie tegen invasieschepen maar ook werd luchtafweer en antitankgeschut geplaatst. Bij dit antitankgeschut werden veelal tankversperringen aangelegd, zoals tankgrachten, drakentanden, tankmuren en tankvallen. De Atlantikwall is nooit helemaal voltooid. Na de invasie in Normandië op 6 juni 1944, waarbij de Atlantikwall werd doorbroken, is de bouw grotendeels stilgelegd. Op dat moment waren er 10 273 bunkers afgewerkt en er waren nog 799 bunkers in aanbouw.

In Nederland waren twee locaties langs de Nederlandse kust voor de Duitsers van groot belang. Het belangrijkste was de Festung Hoek van Holland aan de monding van de Nieuwe Waterweg met in het achterland de wereldhaven Rotterdam. De andere belangrijke locatie was de Festung IJmuiden met in het achterland de haven van Amsterdam. Beide locaties werden uitgebouwd met een groot aantal bunkers, mijnevelden en versperringen.

Andere locaties die voor de Duitsers in mindere mate van belang waren zijn Den Helder en Vlissingen. Toen de geallieerden Zeeuws-Vlaanderen veroverden namen de Duitsers aan dat er een aanval op Walcheren kon komen en verklaarden zij het eiland Walcheren ook tot Festung.

In de voormalige Festung IJmuiden is tegenwoordig het Bunker Museum IJmuiden te bezoeken. Het museum is in een zevental personeelsonderkomens van de kustbatterij Heerenduin gevestigd. De museumbunkers zijn met elkaar verbonden via een loopgravenstelsel. In het landfront van IJmuiden bevindt zich nog een Walzkörpersperre, waarvan er nog maar twee bestaan (de tweede in Zandvoort). (Een walzkörpersperre zijn twee zware blokken beton die men in geval van nood door middel van lieren kon laten zakken.)

In het park Schoonenberg aan de Driehuizerkerkweg bevinden zich thans nog de bunkers van het Festung Kommando.

In Castricum stond tot in 2014 aan de Kramersweg 2 Hoeve Nooitgedacht in Duinkant. Deze boerderij uit 1916 bleef als enige gespaard voor de slopershamer van de Duitse bezetter. De rest van het vooroorlogse en sfeervolle buurtje Duinkant werd afgebroken om aan de landzijde van het Stützpunkt Castricum (onderdeel van de Atlantikwall) vrij schootsveld te krijgen en de radarinstallaties in het duin te beschermen.

Daarvoor werden ook anti-tankmuren gebouwd: verderop aan de Oude Schulpweg is nog een restant van een betonnen Panzermauer zichtbaar.

Na de oorlog besloten de Wederopbouw-autoriteiten dit Sperrgebiet onbebouwd te laten, om zo het zicht op het open landschap te behouden. Dit overigens tot woede van de oorspronkelijke bewoners, de door de Duitsers verdreven Duinkanters.

Langs de Rijksstraatweg richting Castricum aan de linkerkant, vlak voor de rotonden zijn in de duinrand ook nog restanten van de muur zichtbaar.

